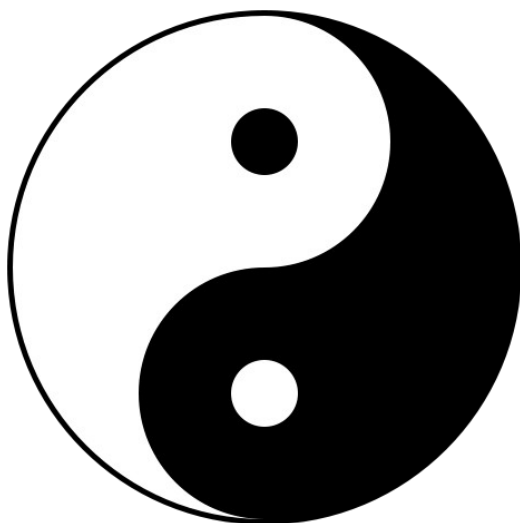

2014/9
září

Poutník

časopis Obce unitářů v Brně
(elektronické vydání)

POUTNÍK

Obsah čísla 9/2014

Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: Ohlédnutí za létem aneb „Slyšíte ty zprávy?“	3
Blahopřání	5
Dva aspekty čínské moudrosti: zpracovala Rev. Mgr. Jarmila Plotěná:	6
Norbert F. Čapek: Jádru a slupky v duchovním životě	13
Ing. Julius Kodrík: Praktický bylinář	19

Foto na titulní straně: Monáda – staženo z wikipedie

Foto Rozvodněný potok – Z. Červená

Foto Slunečnice: P. Sedlák

Foto Br. Ing. Václav Pivoňka: J. Plotěná

Foto Oříšek: staženo z Wikipedie

Foto v článku Praktický bylinář – černý bez: J. Plotěná

OHLÉDNUTÍ ZA LÉTEM aneb „SLYŠÍTE TY ZPRÁVY?“

Milí čtenáři,

když budete číst toto číslo Poutníka, bude již září a léto se nám nachýlí ke svému závěru, ke sklizni zralosti. Před dvěma měsíci jsme si přáli klidné a slunečné léto. Slunečné a hodně horké bylo, s prudkostí bouřek a přívalových dešťů – takové, jaké léto (v současné době) bývá. Bývalo vždycky takové?? Pamětníci mohou potvrdit, že tak vysoké teploty a prudké výkyvy počasí, náhlost přívalů vody - „to dříve (skoro) nebývalo“, neboť alespoň ne tak výrazně a často. Naše současná léta takovou prudkost mají a přinášejí často záplavy – inu ohnivý živel horka bojuje s vodními spoustami. Kdo je jen trochu citlivý na změny v přírodě (i ve společnosti), chápe a začíná tušit souvislosti.

A tak, když se ohlédneme za uplynulými dvěma měsíci, vidíme na pozadí „dovolenkového léta“ a „poklidného odpočinku“ události víc než znepokojivé. Tedy vidíme, spíše slyšíme ze sdělovacích prostředků, že stále někdo někoho nemá rád, stále víc a víc se někde bojuje, stále nějaká havárie, letecká neštěstí, tragické události, stále snaha silou prosadit svoji pravdu a silou něco pro sebe získat. Často se ani neví, kde má událost nebo neblahá situace kořeny, často se vlastně neví, odkud a proč a nezná se příčina, původce. Vše je nejasné a nevysvětlené, inu temné. Obrazová dokumentace události je sice v TV a na internetu pohotově k vidění, ale mám dojem, že je v tomto případě – případech víc důležité **slyšet**, totiž **naslouchat**, co nám tyto zprávy a události říkají a co přinášejí nebo mohou přinést. Ono „**slyšme!**“ je stále nějak naléhavější.

Kdo skutečně nejen zaslechne, ale bděle a duchapřítomně naslouchá (s uchem přímo „na tepu doby“), ten zpozorní. A právě o naši pozornost tu jde. Něco se děje kolem nás, mnohde, skoro se dá říct, že „všude“. Něco se děje ve „vzdáleném i blízkém a čím dál bližším okolí“. **A co se děje v nás? Nasloucháme a vnímáme naše vnitřní „slyš“? A jak reagujeme z hlediska toho „vnějšího“ „slyš“.** Nadáváme, díváme se, jsme lhotejní, fan-

díme, kritizujeme? Všechno neúčinný lék na nemoc zvanou chaos, neláska... Naše vnitřní „slyš“ nám napovídá, že nyní víc než jindy je potřeba lásky, totiž bdělosti a lásky neboli lásky bdělé, duchapřítomné.

Že je to řeč nekonkrétní, rada neproveditelná nebo zbytečná? Ne, je to právě velice konkrétní, přímo adresná a osobní řeč a rada taková, že každý sám sobě by si ji měl dát. A neproveditelné? Právě nutnost provést v praxi je přímo naléhavá, nezbytná. Že nevíme, neumíme, nikdo nám neřekl, jak takový úkol provést, čím začít, kým začít? Víme a umíme a začít je třeba každou nám nejblížeší příležitostí. Kdykoliv a kdekoli někomu odpustíme, někde místo zatvrzelosti zmírníme a zkrotíme svůj (třeba spravedlivý) hněv, kdykoli a kdekoli nezištně pomůžeme ve jménu života, zdraví, ochrany přírody, ... však víme a vidíme a slyšíme, kde je toho třeba. Tam všude jsme právě vyslechli **TO** naše vnitřní „slyš“, které nás spojuje se správností a Věčností a byla tak uplatněna ta aktuální bdělá láska.

Také naše letní setkání nebyla jen prázdninová“, ale hlavně v srpnu byla ve znamení aktuálních a témat. Tak např. 1. srpna jsme si připomenuli Mezinárodní den boje proti šíření atomových zbraní, důsledkům neekologického chování jsme 22. srpna věnovali Malou vodní slavnost...

V tomto čísle uveřejňujeme něco z vývoje cest moudrosti, v jejichž vzájemném vlivu i svým způsobem osamocení směřování se utvářela významná východní filosofie. Dále pokračuje článek Dr. N.F.Čapka Jádru a lupky v duchovním životě, který názorně ilustruje hlubinu českého unitářství, náboženství směřujícího k jádru duchovní cesty. A na dalších stránkách tohoto Poutníka zavoní bylinky z Praktického bylináře br. Ing. Julia Kodrika v článku o darech přírody, které pomáhají. Setkání s nimi a s Ing. Kodrikem plánujeme na 26. září.

Moudrost období přelomu léta a podzimu nám všem přeje

Jarmila Plotěná

BLAHOPŘÁNÍ

22.8. Mária Hajdušková

Moc se omlouváme, že jsme opomenuli uvést v letním čísle Poutníka. **Ke kulatému jubileu blahopřejeme.**

Všem členům i přátelům Brněnské obce unitářů, kteří se narodili v září

VŠE NEJLEPŠÍ!

2.9. Margita Kapustíková

14.9. Ludmila Štefflová

17.9. Jitka Kandusová

21. července oslavil

br. Ing. Václav Pivoňka

svoje 86. narozeniny. Je více než 15 let unitářem. Jeho životní zkušenost a poznání ho vedou ke skromnosti, upřímnosti a soucitu. Léta se zabývá duchovním učením o jednotě všeho života. Svoje vyznání shrnul stručně:

*Ne v penězích, majetku, moci, ale v bezpodmínečné lásce k veškerenstvu najde-
te to pravé štěstí. Každý to jednou po-
chopí.“*

Do dalších let přejeme hodně zdraví a inspirace.

DVA ASPEKTY ČÍNSKÉ MOUDROSTI

V prvním století našeho letopočtu, kdy se dostal do Číny buddhismus, setkal se zde s kulturou starší než dva tisíce let. V této zemi dosáhlo filosofické myšlení vrcholu již koncem období ČOU (to jest 500 – 221 př. Kr.), ve zlatém věku filosofie a od těch dob se zde filosofie těšila velké vážnosti.

Od počátku měla dva doplňující aspekty. Protože Číňané jsou lidé praktičtí s vysoce vyvinutým společenským vědomím, všechny jejich filosofické školy se tak či onak týkaly života společnosti, lidských vztahů, morálních hodnot a vlády. Toto je však pouze jeden aspekt čínského myšlení. Doplňuje ho to, co odpovídá mystické stránce čínské povahy, to jest požadavek, aby nejvyšším cílem filosofie bylo překonání světa společnosti a každodenního života a dosažení vyšší úrovně vědomí. Je to úroveň mudrce, dokonalého čínského ideálu osvíceného člověka, který dosáhl mystické jednoty s vesmírem.

Avšak čínský mudrc nesetrvává jen v této nejvyšší duchovní úrovni, ale zajímá se také o světské záležitosti. Sjednocuje v sobě dvě vzájemně se doplňující stránky lidské povahy – intuitivní moudrost a praktické poznání, rozjímání a společenskou činnost – které Číňané spojili s představou mudrce a krále. Podle slov Čuangca „se plně realizovaní lidé svým klidem stávají mudrci a svou aktivitou králi.“

V VI. století př.Kr. se tyto dvě stránky čínské filosofie vyvinuly ve dvě odlišné filosofické školy : **KONFUCIANISMUS** a **TAOISMUS**.

Konfucianismus je filosofií organizace společnosti, zdravého rozumu a praktického poznání. Dal čínské společnosti vzdělávací systém a přísná společenská pravidla. Jedním z jeho hlavních cílů bylo vytvoření etické základny čínské rodiny s rituálem uctívání předků.

Na druhé straně TAOISMUS se věnoval především pozorováním přírody a objevováním její c e s t y (čili TAA). Dle taoistů dosáhne člověk svobody tehdy, když dodržuje přírodní zákony, jestliže jedná spontánně a důvěřuje svému intuitivnímu poznání.

Tyto dva aspekty představují dva protikladné směry, dva póly čínské filosofie, ale v Číně se vždy považovaly za póly jedné a téže lidské povahy, které se vzájemně doplňují. Konfucianismus obyčejně hrál důležitou roli při výchově dětí, taoismus většinou pěstovali starší lidé, aby znovu získali a rozvinuli svoji přirozenost.

V jedenáctém a dvanáctém století se nekonfuciánská škola pokusila o syntézu konfucianismu, buddhismu a taoismu. Vyvrcholením těchto snah je filosofie jednoho z největších čínských myslitelů ČU-SIA, u něhož se snoubí konfuciánská vzdělanost s hlubokým pochopením buddhismu a taoismu a který do své syntézy začlenil prvky ze všech tří tradic.

Konfucianismus odvozuje své pojmenování od KCHUNG FU ČCHIOUA čili od KONFUCIA, velmi slavného učitele se spoustou žáků, který za hlavní své poslání považoval odevzdat svým pokračovatelům staré kulturní dědictví. Překročil však rámec pouhé interpretace a tradiční myšlenky upravoval podle vlastních morálních zásad. Jeho učení má základ v tzv. ŠESTI KLASICKÝCH KNIHÁCH STARÝCH TEXTŮ o filosofickém myšlení, rituálech, poezii, hudbě a historii, představujících duchovní a kulturní dědictví svatých mudrců čínské historie. Čínská tradice spojuje Konfucia se všemi těmito díly jako autora, komentátora nebo editora. Podle moderního vědeckého výzkumu nebyl komentátorem ba ani editorem žádné z klasických knih. Jeho myšlenky se staly známými prostřednictvím LUN-JU čili konfuciánských zlomků, sbírky aforismů, sestavených některým z jeho žáků.

Zakladatelem TAOISMU je LAO-C, doslova „starý mistr“, který byl dle tradice starším Konfuciovým současníkem. Říká se o něm, že je autorem drobné knížečky aforismů, pokládané za hlavní taoistický spis. V Číně ji většinou nazývají LAO-C a Západ ji zná více pod názvem TAO-TE-ŤING, tj. „Klasická kniha o cestě a moci“. Tento název však dostala později. Někteří ji považují za nejkrásnější a nejpronikavější dílo v čínském jazyce.

Druhou známou taoistickou knihou je ČUANG-C. Je o hodně rozsáhlejší než „Klasická kniha“ a o jejím autorovi ČUANG-Covi se praví, že žil asi dvě stě let po LAO-Covi. Podle dnešních badatelů ani jednu ani druhou knihu není možno považovat za dílo jediného autora, ale za dřívější sbírky taoistických spisů sestavené více osobami a v různých obdobích.

Konfuciánské zlomky a Tao Te Ťing jsou sepsané hutným bodrým sugestivním stylem, typickým pro čínské myšlení, proto je jazyk značně odlišný od kteréhokoliv ze západních jazyků. Více jeho slov se dá použít jako podstatné jméno, přídavné jméno nebo sloveso a jejich pořadí určoval více citový obsah věty než gramatická pravidla. Klasické čínské slovo se velmi liší od abstraktního znaku stojícího za jasně vymezeným pojmem. Byl to dříve jakýsi zvukový symbol, který poskytoval mysli mnoho malebných obrazů a citů. Cílem řečníka bylo více zapůsobit na posluchače a ovlivnit ho, než vyjádřit nějakou intelektuální myšlenku.

Protože se čínský filosof vyjadřoval jazykem, který se nádherně hodil k jeho způsobu myšlení, to co napsal, nebo řekl, mohlo být krátké, stručné a přece bohaté na sugestivní obrazy. Samozřejmě, že překlady se velmi ztrácí z této obraznosti. Na příklad překlad věty z Tao Te Ťingu může postihnout jen malou část z bohatství myšlenek originálu. Už proto překlady různých autorů se vykládají jako úplně odlišné texty. Abychom odhalili původní bohatství Lao-c a konfuciánských zlomků, třeba kombinovat veškeré již vzniklé překlady s mnoha dalšími, které ještě někde vzniknou.

Číňané, podobně jako Indové, věřili, že existuje **nejvyšší skutečnost** tvořící základ všech věcí a událostí, které pozorujeme a prožíváme a **s j e d n o c u j e všechno**. Jestliže existují tři označení: „úplný“, „všeobjímající“ a „celek“, pak tato tři slova jsou siice různá, ale skutečnost, kterou v nich nalézáme, je jedna a tatáž, vztahuje se k Jedinému.

Tuto skutečnost nazývali TAO, což původně znamenalo „CES-TA“. Ve svém původním významu kosmickém je TAO nejvyšší nedělitelnou a nevyjádřitelnou skutečností a jako takové je ekvivalentní s hinduistickým pojmem BRAHMA. TAO je kosmickým procesem, na kterém se podílejí všechny věci: svět se chápe jako neustálé plynutí a změna.

CHAI-NAN-C, filosof ze druhého století říká: „Kdo se přizpůsobuje dráze Taa, která sleduje přirozené procesy nebe a země, zjistí, že je možné lehce si poradit s celým světem.“

Základní charakteristikou Taa je cyklická povaha neustálého pohybu a změny. „Navrácení se je pohybem Taa,“ a „Jít dál je tolik, co vracet se“. To znamená, že všechn vývoj v přírodě, ve fyzikálním světě a právě tak i v lidských vztazích a příbězích vyka-

zuje cyklické změny přicházení a odcházení, rozpínání a smršťování. Tuto představu potvrzovaly taoistům pohyby Slunce a Měsíce a změny ročních období. Změnu chápali jako životní pravidlo. Číňané říkají, že když se situace vyhroť až do krajnosti, musí se obrátit a dospět ke svému protikladu. Již jako pevné přesvědčení jim dodávalo toto pravidlo sílu a vytrvalost a nesmírnou trpělivost v těžkých časech. Přivedlo je k nauce o **STŘEDNÍ CESTĚ**, kterou vyznávají jak taoisté tak i konfucionisté.

„Mudrc“, říká LAO-C, „ se vyhýbá požívačnosti, výstřednosti a bezuzdnosti“.

Tato nauka říká, že lepší je mít málo než velmi mnoho, lepší že je nechat věci nedodělané než je přehnat. Takhle se sice může zdát, že to člověk nedotáhne daleko, ale je si jistý, že jde správným směrem.

Člověk, který se chce dostat stále víc a více na Východ, skončí na opačné straně, na Západě. Ten, kdo hromadí stále větší bohatství, skončí nakonec jako chudák. Výmluvnou ilustrací takovéto čínské moudrosti je dnešní konzumní společnost. Ustavičně se snaží zvyšovat životní standard svých členů a tím vlastně všem svým členům snižuje kvalitu života.

Myšlenky o cyklických modelech pohybu TAA dostaly konečnou podobu zavedením polárních protikladů (POLARIT) **JIN** a **JANG**. Jsou to dva póly, které limitují cykly změny:

„Když JANG dosáhne vrcholu, ustoupí JINu, když JIN ‘dosáhne vrcholu, ustoupí JANGU.“

Podle čínských představ všechny projevy Taa vznikají z dynamické souhry těchto dvou protichůdných sil. Tato myšlenka se opírá o velmi staré poznání a na symbolismu jinu a jangu pracovalo mnoho generací než se stal základem čínského myšlení. Slova „jin“ a „jang“ původně označovala temnou a slunečnou stranu hory. Odpovídá tomu i citát z knihy proměn:

„To, co umožňuje tu tmou a tu světlo, je TAO.“ Dynamická povaha jinu a jangu se znázorňuje známým modelem – monádou, nazývanou také **TAI ČI CUAN** nebo **diagram nejvyšší krajnosti**. (Dvě tečky v diagramu symbolizují myšlenku, že vždy jedna ze dvou sil dosahuje svůj vrchol a každá už obsahuje zárodek svého protikladu. Život -:- smrt...).

Nedůvěra ve smyslové vnímání a logické myšlení je v taoismu silnější než v ostatních školách východní filosofie. Je založena na skálopevném přesvědčení, že lidský intelekt nikdy nemůže **TAO** pochopit. Dle slov mudrce **ČUANG-CE**:

„Ani nejrozsáhlejší vědomosti ho nemusí obsahovat, ani logické myšlení nepřivede lidi k tomu, aby ho poznali. Mudrci jsou proti oběma těmto metodám.“

Kniha od **ČUANG-CE** je plná pasáží odrážejících pohrdání taoistů logickým myšlením a argumentací. Autor říká:

„Pes se nepovažuje za dobrého, že dobře štěká a člověk se nepovažuje za moudrého proto, že rozumně hovoří... Polemika je důkazem toho, že jasně nevidíme.“

Logické zdůvodňování spolu se společenskou etikou a zákony morálky považovali taoisté za součást umělého světa vytvořeného člověkem. O tento svět se nezajímal, ale zcela se soustředil na pozorování přírody, aby mohl rozlišit charakteristické znaky TAA. Jejich postoj byl v podstatě vědecký a pouze jejich nedůvěra v analytickou metodu jim znemožnila vytvořit skutečné vědecké teorie. Avšak pozorné sledování přírody spolu se silnou mystickou intuící přivedlo taoistické mudrce k hlubokému nazírání na skutečnost, což potvrzují i dnešní vědecké teorie.

Jedním z nejdůležitějších vhladů taoistů bylo uvědomění, poznání, že podstatným znakem přírody je transformace a změna (nestálost). **ČUANG-C** dále říká:

„V transformaci a růstu všech věcí má každý pupenec svou pravou podobu. V tom spočívá jejich postupné dozrávání i rozklad, ustavičné plynutí.“

Taoisté chápali všechny změny v přírodě jako projevy dynamicke souhry polárních protikladů jin a jang. Tak dospěli k přesvědčení, že každý pár protikladů tvoří polární vztah, v němž je každý z těchto dvou pólů spojen s tím druhým. Pro západní myšlení je nesnadné přijmout představu o jednotě protikladů. Nejparadoxnější se nám jeví, že zkušenosti a hodnoty, o nichž jsme byli přesvědčeni, že jsou protikladné, by měly být ve skutečnosti aspekty téže věci. Avšak v Orientě se pro cestu osvětlení považovalo vždy za hlavní dostat se *n a d p r o t i k l a d y*. V Číně tento polární vztah veškerých protikladů tvoří základ taoistického myšlení. Jak praví **ČUANG-C**:

„Toto“ je i „TO“ a „TO“ je i „toto“... To, že „to“ a „toto“ přestává být protikladem, je samou podstatou TAA. Jen tato podstata, jakási osa, je s t ř e d e m k r u h u, odpovídajícímu nekonečným změnám.“

Z představy, že pohyb Taa jsou nepřetržité souhry mezi protikladnými jevy, odvodili taoisté dvě základní pravidla lidského chování: „Když chcete něčeho dosáhnout“, říkali, „měli byste vždy začít s tím, co je tomu protikladné.“

LAO-C říká:

„Aby člověk něco oslabil, měl by to nejprve posílit. Aby vzal, jistě nejprve dá. Tomu se říká hluboká moudrost.“

A na druhé straně vždy, když si chcete něco udržet, měli byste s tím přijmout i něco z jeho protikladů:

„Bud' skloněný a zůstaneš rovný.

Bud' prázdný a zůstaneš plný.

Bud' unavený a zůstaneš čerstvý.“

Takhle žije mudrc, který dosáhl vhledu, díky němuž vidí relativnost všeho, iluzivnost a polární vztah všech protikladů (pouze dva jsou konce hole). Tyto protiklady představují v klasické podobě dobro a zlo. Taoistický mudrc si uvědomuje relativnost dobrého a zlého a tím i všech morálních zákonů, proto se nesnaží o dobro (ve smyslu být dobrý jen pro vysoké mínění o sobě), ale více se snaží udržet dynamickou rovnováhu mezi dobrem a zlem. ČUANG-C se v tomto hledu vyjadřuje velmi jasně:

„Výroky jako „neměli bychom následovat a ctít jen správné a nemít vůbec nic společného s nesprávným. Neměli bychom následovat a ctít a vážit si těch, kteří zajišťují dobrou náladu a nemít nic společného s těmi, kteří dělají nepořádek?“ ukazují, že neznáme zákony Nebe a Země, ani různé vlastnosti věcí. Je to jako bychom následovali a ctili Nebe a nebrali při tom v úvahu Zemi, je to jako bychom následovali a ctili jenom JANG a nebrali při tom v úvahu JIN. Je jasné, že takovým směrem není možno se ubírat.“

Je úžasné, že ve stejné době, kdy svoje poznání hlásal LAO-C a jeho žáci, i v antickém Řecku hlásal podobné učení filosof, jehož poselství se nám dochovalo jenom ve zlomcích. Tímto řeckým taoistou byl **HERAKLES Z EFEZU**. Tak jako LAO-C zdůrazňoval

nepřetržitou změnu, což vyjadřuje jeho výrok „**VŠE PLYNE**“, ale rovněž cykličnost všech změn. Světový řád přirovnával k věčnému ohni, který se pravidelně vzněcuje a vyhasíná. Tento obraz se skutečně velmi podobá čínské představě Taa, projevujícího se v cyklickém tanci jinu a jangu.

Představa změny jako dynamické souhry protikladů přivedla Herakleita, stejně jako Lao-ce, k objevu, že veškeré protiklady jsou polární a proto sjednocené. „Cesta nahoru a dolů, to je jedno a totéž“, pravil Herakleitos, „a Bůh je den a noc, zima a léto, válka a mír, dostatek i nouze.“ Podobně jako taoisté, každý pár protikladů chápal jako jednotu a dobře si byl vědom relativnosti všech takových představ: „Studené věci se ohřívají, teplé ochlazují, vlhko se vysušuje, vyschlé se zvlhčuje“, to nám velmi připomíná slova Lao-ce.

Je překvapující, že se tato velká podobnost filosofií nestala všeobecně známou. Oba filosofové žili v 6. století př.Kr. Herakleitos bývá často spojován s moderní fyzikou, ale sotva s taoismem. A při tom tato souvislost jasně ukazuje, že jeho poznání bylo mystické, tedy stavělo na zkušenosti (vnitřní).

Činy taoistického mudrce vznikají z „jeho“ intuitivní moudrosti, spontánně a v souladu s okolím. Nemusí do ničeho nutit sebe ani nic, co ho obklopuje, pouze svoje konání přizpůsobuje pohybům Taa. Podle slov CHUAJ-NAN-C:

„Ti, kteří sledují přirozený pořádek, plynou v proudu Taa.“

Tento způsob se v taoismu nazývá **WU-WEJ**, což znamená **NEKONÁNÍ**.

Lao-c říká:

„NEKONÁNÍM JE MOŽNO VŠE VYKONAT“.

KONFUCIANISMUS byl radikální, aktivní a ovládající. Na druhé straně **TAOISMUS** zdůrazňoval všechno intuitivní, pasivní, mystické a pokorné.

„Nevědět, že člověk ví, je nejlepší“, praví LAO-C.

Filosof dělá svou práci bez činnosti a odevzdává podstatnou část svého učení beze slov. Ideál taoistů výstižně podává ČUANG-C, který popisuje jistý druh „**taoistického ráje**“:

„Za starých časů, než bylo vše uvedeno v chaos, se lidé podíleli na nerušeném pokoji, který patřil celému světu. V těch šťast-

ných dobách byly **JIN a JANG** v souladu a klidné – nerušeně probíhal jejich odpočinek a pohyb, čtyři roční období měly svůj určitý čas – ani jediná věc se nepoškodila, ani jedna živá bytost předčasně neukončila svoji existenci. V tomto věku nikdo nevyvíjel žádnou činnost, jen ustavičně projevoval svoji pravou přirozenost. Toto se nazývalo

s t a v e m d o k o n a l é J e d n o t y .“

**Člověk se řídí zákony Země,
Země se řídí zákony Nebe,
Nebe se řídí zákony TAA,
TAO se řídí zákony
své vlastní přirozenosti.**

TAO TE ŤING

Dle starších zdrojů zpracovala Jarmila Plotěná

Norbert F. Čapek

JÁDRO A SLUPKY V DUCHOVNÍM ŽIVOTĚ

Pokračování z čísla 07+08/2014

I mezi nekatolickými směry jsou velké rozdíly. Tak někteří, jako např. methodisté, působí hlavně na citový život. Vyvolat lítost nad hříchy, strach před božím hněvem, a potom vsugerovat radost, že Bůh hříšníkovi odpustil, to jsou hlavní momenty, jež se uplatňují na jejich cestě.

Presbytariáni kalvinistického smýšlení kladou větší důraz na vůli. Učí: tohle a tohle je boží zákon a přikázání, podle toho se říd'. Boha líčí většinou v podobě přísného soudce.

Unitářům se namnoze vyčítá, že příliš zdůrazňují rozum a že poněkud zanedbávají cit.

Co je podle mého poznání nejvlastnějším jádrem duchovního života? Jsem plně přesvědčen, že jádro nesmíme hledati ani

v pouhé oblasti rozumové, ani v tom, co se ukazuje na měnivé hladině citu, ani v pouhém úsilí vůle člověka, ale že je potřeba jíti mnohem hloub, až k tomu, co je v člověku nejhlubšího, a čím se jeho život nejvíce projevuje.

Jádro duchovního života je třeba hledat ve *vědomí* lidském, avšak nejen v tomto všedním denním vědomí. Můžeme říci, že duchovní život může ve vědomí člověka začínat, anebo ještě lépe, že může z nadvědomí a podvědomí do všedního života zasahovat, ale že je to vždy na prvním místě vědomí, které naplňuje duchovní život.

A jen proto jsou velké rozdíly v duchovním životě, protože jsou různá vědomí. Rozšíření duchovního života znamená rozšíření vědomí. Prohloubení duchovního života znamená prohloubení vědomí. A největší oblast zasahuje duchovní život tenkrát, když sahá od všedního vědomí až k vědomí kosmickému.

Znovu upozorňuji, že někdo může i o těchto věcech mnoho vědět, protože o nich mnoho slyšel nebo četl, ale nic z nich neprožil a že může duchovním stavům, které prožívá, velmi málo rozumět, a přece mít velké zážitky. Nám však má na tom záležet, abychom takové zážitky nejen měli, ale také jim rozuměli!

Činím veliký rozdíl mezi tím, čeho se člověk může dovědět od jiných bez vlastní zkušenosti, a mezi věděním, které je utvrzeno a podloženo zkušeností. Tak jsem věděl v mladších letech o mnohé věci, o ní kázal a krásnými obrazy ji znázorňoval, ale teprve když jsem její obsah hlouběji a častěji prožíval, začal jsem vše docela jinak vidět a chápat. Moje vědění stávalo se tak živějším a skutečnějším, a snadněji jsem rozlišoval slupky od jádra. – Proto radím: pracujme o větší a správnější poznání theoreticky, ale ještě více a nade vše usilujme o získání vlastních zkušeností a zážitků.

Co je jádrem duchovního života, nacházíme nejen u křesťanů, ale také v buddhismu a v jiných velkých náboženstvích. Anebo jinak řečeno: co je pouhou slupkou v duchovním životě, nacházíme nejen v mimokřesťanských náboženstvích, ale také v křesťanství. A všade, u nás i v Indii a kdekoli jinde velká většina uctívá slupky a pomíjí jádro; a málo je poměrně těch, kteří se drží jádra, a zvláště málo je těch, kteří povzbuzují a vedou, jak hledati toto jádro.

Bylo řečeno, že jádro musíme hledati ve vědomí. Ovšem slovo vědomí má v poměru k duchovnímu životu docela zvláštní význam, a není snadné to popsat.

Měl-li bych nejvlastnější jádro duchovního života vyjádřit slovy co nejkratšími a nejprostšími, tedy bych řekl, že je to na prvním místě živé vědomí Boha jako něčeho nanejvýše skutečného a blízkého a dále živé vědomí, že skrze Boha jsme spřízněni se vším a spolu odpovědni za všechno, co nějak náleží k Bohu, a to platí především o lidech, o našich bližních. V tomto vědomí jsou všechna náboženství nějak zakořeněna, hlouběji či povrchněji. Toto jádro je všade, jenom že někde je příliš zaschlé, a jeho slupka je více uctívána než jádro.

Vědomí Boha a příbuznosti s ním a tím i příbuznosti se všemi lidmi znamená velmi mnoho. Je-li v někom toto vědomí jen poněkud živé, nemůže sebe ztotožňovati jen s tělem. Hlas věčnosti ozývá se v něm. Vědomý člověk je více než tělo, více než země a hvězdy, více než všechno, co se mění nebo zaniká. Je ve svém nejvlastnějším bytí nezničitelný, věčně mladý, nových a nových proměn schopný. Přechází ze života do života. U mnohých a mnohých zůstává však v jejich denním vědomí jenom tucha věčného, jen jakýsi neurčitý pocit, že se jim chce dále žít, věčně žít, zvláště jsou-li si vědomi, že omrzelost života přichází jen z těla a z prostředí, do kterého je člověk zaklíněn, ale v novém těle a v novém prostředí že by chtěl zase radostně žít, nové dráhy nastoupit a nové světy dobývat.

Živé vědomí Boha a věčnosti v tomto vzestupném smyslu vylučuje bázeň před smrtí a povznáší nade všechna zklamání, jež mohou člověka potkati v životě.

Schleiermacher, z největších theologů novější doby, a s ním i jiní učí, že jádrem a základem všech náboženství je strach. Kdyby to byla pravda, pak by člověk byl nábožným, jen dokud má strach. A snad proto mnozí učitelé náboženství tolik zdůrazňují tento strach. Je to však v rozporu s výroky samého Ježíše, který tak často svým učedníkům říkal: nebojte se.

Jiný z dnešních velkých theologů, jménem Otto, tvrdí, že v základě náboženskosti je pocit svatosti. Má a nemá pravdu. Člověk, kterému není nic svaté a nedotknutelné, je ovšem vzdálen duchovního života. Záleží na tom velmi, co komu je svaté. Někomu

je svatým obrázek cizího člověka, o kterém nic neví, než že byl kdysi prohlášen za svatého, ale není mu svatý člověk, kterého potkává, a jenž mu třeba učinil mnoho dobrého. Tak či onak pocit svatosti patří k nábožnosti i k duchovnímu životu, avšak není jeho podstatou.

Je naprosto jisté, že musíme hledati jádro duchovního života v člověku samém a nikoli mimo něho., A dále, že tím jádrem musí býti něco, co v něm samém se děje a nikoli v něčem, co se událo nebo děje mimo něho, a čemu on jen věří nebo se jen na to dívá.

Dokud člověk sám si neuvědomil jádro duchovního života nějakou zkušeností, nějakým vnitřním zážitkem, zkrátka, dokud živé vědomí Boha a věčnosti jím nějak neotřásl a jej nad všednost nepovznese, dotud si může mysliti, že to i ono může duchovní život nahraditi. „Mně postačí filosofie“, řekne někdo. Je to skoro tak, jako by řekl: „mně postačí biograf“. Biograf, to je promítání určitého děje na plátno, a ten děj si někteří lidé vymyslí. A podobně filosofické dílo je promítnutím určitých názorů, které si někdo vymyslí, na papír. Těch názorů může býti více nebo méně. Mohou býti staré nebo nové, ale člověk nemusí při tom nic prožívat, v ničem se nemusí změnit, žádnou sílu ani útěchu do života si přinést, leč by to byla filosofie, která ukazuje cestu k určitému duchovnímu životu a k určitému duchovnímu uvědomění, které dává klid a sílu a radostný výhled do života fysického, a to nejen do života v jeho proměnách, ale i v jeho věčném toku.

Někteří chtějí nahradit duchovní život pěstováním umění. Jako filosofie může zabrat rozum, tak umění může na čas zabrat cit, ale i největší umělec může býti krajně nešťasten a zoufalý, protože umění, ať jakékoli, nemůže nahraditi, co je jádrem duchovního života. Ani dobročinnost nemůže poskytnouti náhradu za duchovní život.

Duchovní život může podněcovat člověka k velké lásce k lidem, k obětavým činům na poli sociálním. A zpravidla tomu tak je. Avšak i při nejobětavější činnosti může člověk zůstatí uvnitř krajně nešťastným a rozbitým, právě tak jako při velkých vědomostech a uměleckých počtcích. Každý, kdo jako duchovní poradce měl příležitost zabývatí se osobami zoufalými, smutkem a žalem šíranými, je si vědom, že není na světě prostředku, který

by mohl slabého tak podepřít, smutného potěšit, zoufalého zachránit, jako to dokáže útěcha a posila, poskytnutá člověkem, jenž má živé vědomí Boha a věčnosti.

Hodnota a síla tohoto jádra duchovního života osvědčuje se však nejen u lidí zoufalých, smutných a utrápených, ale také v každé jiné situaci. Někdo je tělesně a duševně zdrav, je hmotně zabezpečen, mají jej rádi, a přece mohou na něho přijít chvíle, kdy všechno se mu zdá prázdné a malé, a řekne si: co to všechno má za smysl? Jsem tu na světě jen proto, abych svému tělu sloužil a potom se dal pochovat? A je ten celý vesmír jenom dějištěm takových lidských stínů, které vzniknou z ničeho a v nic se obrátí, anebo je tu něco, co bych ještě měl poznati, do čeho bych měl vniknouti, něco zažítí a nějak jinak se k životu vůbec postavit, aby můj život nevyzněl nadarmo?

Je dále veliký rozdíl mezi tím, co je jádrem duchovního života, a tím, co z toho jádra vyrůstá, podle toho, do jaké půdy je zasazeno, jak je ošetřeno, a s jakými sympatiemi, s jakou láskou je pěstěno.

Přeji si pěstiti jen takové náboženství, které vedle smutných shromažďuje i veselé, vedle slabých i silné, a vedle těch, kteří ze světa chtějí utéci, takové, kteří chtějí všechno, co tento život dává dobrého a krásného, uplatňovati a množiti.

Svět nepotřebuje jen duchovní sanatoria a kliniky, ale také duchovní inženýry a vojevůdce, nositele pochodní osvěty a ohně nadšení k dobývání tohoto světa, aby přestal býti rejdištěm sobeckosti, chudobincem a nemocnicí a údolím nářků pro lidi šlechetné, zmalátnělé a bojácné, unavené a lhostejné.

Je veliký rozdíl mezi tím, co je základem všech náboženství, a co se na tomto základě staví. Apoštol Pavel o sobě praví, že jako moudrý stavitel základ položil, ale záleží na tom, co kdo na takovém základě staví. Staví-li kdo na něm zlato, stříbro, drahé kamení, dříví, seno, slámu, dílo každému se stane zřejmým, když projde ohněm. To řekl Pavel.

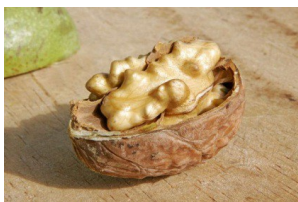
Zlato, stříbro, drahé kamení – to jsou, řekl bych, jedinci, které jejich náboženství podněcuje k činům a obětem, k šíření životního optimismu, k oddanosti k dobré věci, k součinnosti, kde něco dobrého se staví a tvoří, a ovšem také k podepírání slabých, těšení smutných a k zachraňování zoufalých.

Dříví, to jsou různé formy družnosti, organizace, spolek, dům, různé podniky, kterými se má vlastní práce podepřít. Někomu by mohlo záležet jen na tom dříví a byl by třeba spokojen, kdyby všechno podstatné odpadlo, jen to dříví kdyby zůstalo.

Seno, sláma, i to mohou být věci dobré. Ale kdo by je vydával za věc hlavní, ten by pohořel v každé krizi.

Slamou může také být velké vzplanutí a nadšení, které za krátko ochabne. Slamou může být útěcha, kterou někdo přijal, a když se mu potom vedlo dobře, na všechno zapomněl. Někdo se ze studny napije, občerství, ale když po druhé jde kolem a není už žízniv, jak byl, třeba i plivne do studánky, ze které se napil, takový charakter, to je tedy seno a sláma.

CESTY A CÍLE, 15. května 1941, s. 49-55

PRAKTICKÝ BYLINÁŘ

Účelem tohoto příspěvku a následující přednášky je poskytnout zájemcům praktické zkušenosti pro využití léčivých bylin pro „samoléčitelství“ z dosažitelných zdrojů, např. od zkušených osob v této oblasti, odborných knih, časopisů apod. pro osobní potřeby nebo pro „nejbližší“.

Součástí přednášky jsou i pomůcky – tabulky a seznamy bylin, návody apod., které však pro rozsáhlost budou prezentovány až na přednášce.

Celá příroda na naší Zemi, na jejímž „vrcholu“ je člověk, podléhá zákonu všeobecného vývoje a pokroku. Tento vývoj se uplatňuje nejenom v biologicko-materiální oblasti, která nutí člověka neustále hledat a realizovat „něco nové“ co usnadňuje jeho každodenní potřeby, ale též v neposlední řadě v náboženské a filozofické oblasti, což vede k vyššímu duchovnímu poznání naplňujícímu touhu po smyslu života.

Na naší Zemi se život vytvořil a udržuje díky Slunci (které tvoří naši Galaxii – Mléčné dráze sluneční soustavy), které dodává naší Zemi energii ve formě světla a tepla. Naše Země má oproti ostatním planetám naší sluneční soustavy tu ohromnou výhodu, že se nachází v zóně života – to je mimo jiné i tím, avšak především tím, že se voda, tato životně důležitá sloučenina nachází v kapalném stavu. Druhá, neméně důležitá výhoda je ta, že Slunce svítí na celý povrch planety tím, že rotační osa planety Země oproti rovině – ekliptiky, po které Země po celý rok kolem Slunce obíhá, má vhodný sklon – $23,5^\circ$ – díky tomuto máme roční období.

Ale ZÁZRAK života se na naší Zemi vyvinul díky úžasné aktivitě ROSTLIN, kterou známe pod názvem „fotosyntetická asimilace“. Takto se jí říká proto, že zelené části rostlin pomocí v nich obsažené látky, chlorofylu, mění sluneční záření, světla a tepla, atmosférického kyslíčnicku uhličitého a vody, kterou rostlině dodává

kořenový systém ze země, vytvářejí jednoduché chemické látky, cukry, avšak především KYSLÍK, který my, lidé a většina živočichů, dýcháme a bez kterého bychom nemohli žít. Voda, kterou kořenový systém rostlině dodává, obsahuje rozpuštěné tzv. biogenní prvky, např. dusík, fosfor, síru, vápník, hořčík atd., a pomocí jednoho uvolněného elektronu při asimilaci, jako zdroje energie, vytváří rostlina chemicky velmi složité látky, jako bílkoviny (proteiny) aj., které jsou důležité pro samou rostlinu, ale i pro veškerý, nejenom biologický, život na naší Zemi. Jedním z druhů těchto složitých látek, které rostliny vytvářejí, jsou látky známé jako LÉČIVÉ, které se z rostlin dají získat jednoduchou fyzikální metodou, každému přístupnou, jako je vyluhování pomocí vody nebo lihu, extrakcí, spalováním apod. Tyto látky jsou známé jako např. alkaloidy, glykosidy, saponiny, atd. a dají se použít k léčení různých nemocí a zdravotních potíží. Všeobecně se nazývají LÉČIVÉ BYLINY – jejich aplikace pro léčení je předmětem tohoto článku a následující přednášky na Unitarii v Brně 26.9.2014.

Léčení pomocí léčivých bylin je velmi populární a oblíbené a nápoje většinou jako čaje se používají nejenom k léčení, ale i jako osvěžující nápoje k běžnému pití.

Léčení pomocí bylin je většinou podpůrné a doplňkové a spadá do oblasti „samoléčitelství“, tj. že člověk si sám „zvolí“ dle známých zdravotních příznaků léčivou bylinu, která by mu pomohla odstranit anebo léčit příslušné zdravotní potíže, resp. nemoc. Odborné léčení poskytují zdravotnické organizace s jejich představiteli, kvalifikovanými lékaři, kteří mohou oficiálně předepisovat a určovat léčebné prostředky a postupy známé v celém světě a určené medicínskými organizacemi.

Samoléčitelství není oficiálně zakázáno a opírá se o zkušenosti minulých a současných generací, lidových léčitelů a bylinářských časopisů, knih apod. neustále vydávaných, které jsou komukoliv přístupné, a přes „oficiální léčebnou péči“ je velmi populární.

Účelem tohoto článku není uvedení seznamu bylin s poukazem, která se na jakou nemoc používá, ale má naučit zájemce orientovat se v této oblasti a pomocí předložených pomůcek najít si ten správný postup a byliny k daným potížím s rizikem následků, ale s vírou, že zvolený postup „pomůže“. Riziko „volby“ není až tak veliké, poněvadž čaje z bylin obsahují poměrně málo léčivých lá-

tek oproti „pilulkám“, které jsou účinnější, rychlejší, ale mají hodně vedlejších účinků. Ale čaje z bylin jsou v léčení „pomalejší“.

Stručné, všeobecné vlastnosti bylin, které by měl každý samoléčitel znát:

Účinek: léčivé, neléčivé, jedovaté

Droga: sušená bylina

Forma: čerstvá, sušená, naložená, mast, odvar – čaj (výluh teplou vodou), macerát (výluh studenou vodou), extrakt (destilace), tinktura (výluh v lihu), sirup (výluh v cukru)

Aplikace: pití, masáže, koupele, aromaterapie – vdechování vůní, inhalace – vdechování páry

a) vnitřní – pití, klystýry

b) vnější – masáže, koupele apod.

Užitá část: květ, list, oddenek, kořen, semeno, šťáva, cibule, hlíza, pupen, plod

Uplatnění: monotropní – jedna bylina

polytropní – směs bylin

Forma: celé, řezané, drcené, extrakt, tinktury, oleje

Uskladnění: uzavřený – zastíněný obal (textilní, papírový, sklenice, plechovky...)

Dávkování: čajová lžička (5 ml, 1,5 g)

polévková lžička (15 ml, 5-10 g)

Domácí čaje: sušené, fermentované (tepelná úprava)

Sušení: tj. zbavení byliny vlhkosti nebo vody bez přímého slunečního svitu

a) přírodní – nejlépe v průvanu, max. 40°C, uložení na liskách nebo čistém papíru

b) umělé – v sušících zařízeních, max. 40°C

Poznámka: sušení by mělo probíhat co nejrychleji a po vysušení by měla mít bylina téměř stejný vzhled – barvu – jako před sušením. Dlouhým sušením může bylina zhnědnout a tím ztratit účinek.

Doba vyluhování: Je to důležitou součástí tvorby čaje, poněvadž stanovená doba léčitelem nebo uvedená v literatuře je významná pro vyluhování vhodné léčivé látky.

Součástí tohoto příspěvku prezentovaného na přednášce jsou pomůcky, které usnadní zájemcům získat přehled o výběru léčivé byliny nebo zvolit léčebný postup.

1. Nejdůležitější a nejpraktičtější pomůckou je tabulka „Do každé rodiny léčivé byliny“ – v této tabulce je obsaženo asi 80 bylin – levý sloupec a jejich aplikace – horní řádek. Černá tečka v poli určuje bylinu na příslušnou nemoc. Z tabulky je jasně vidět, že na jednu nemoc je možno použít více bylin a naopak jednou bylinou se dá léčit více nemocí – např. heřmánek je na 25 nemocí a cukrovka se dá léčit 18 bylinami. Z toho je též jasné, že více léčitelů může na tutéž nemoc předepsat různé (jiné) byliny nebo směsi. Směsi může předepsat pouze kvalifikovaný léčitel intuicí nebo zkušeností. Tabulka též obsahuje sbíranou část bylin pomocí velkých písmen v levém sloupci (K, N, S, Ko, L, P) a dobu sběru v levém sloupci; v tabulce je též upozornění na jedovaté, tedy nesbírané byliny – ve spodní části tabulky.
2. Seznam bylin: nejlépe dosažitelných léčivých bylin pěstovaných na zahrádkách a vyskytující se v naší „moravské přírodě“.
3. Osvědčený „lahodný bylinkový čaj“ pro běžné každodenní pití, i když se velmi dobře osvědčil při rýmách a chřipkách.
4. Návod na domácí výrobu léčivých tinktur vhodných na „zvláštní“ druhy potíží – jako bolesti kloubů, svalů apod.

Aromaterapie je léčení pomocí vdechování vůní, pachů, které byliny vydávají. Je to velmi účinný způsob léčení avšak zanedbávaný a při tom velmi rychlý, zejména při nemocech respiračních, poněvadž vdechováním těchto léčebných prostředků se přes plíce dostanou přímo do krve (jako kyslík) a krví se pak rychle dopraví na postižené místo přes zažívací orgány.

Závěr: Jak vidíme z toho, co bylo popsáno, příroda kromě jiného poskytuje samoléčitelské postupy využívané v lidové „medicině“, které si může každý zájemce ověřit a využít ve prospěch svých a jiných. Při aplikaci tohoto daru přírody bychom měli poděkovat za léčení a uzdravení a nezapomenout též, že základní touhou a též povinností k tomuto druhu léčení je touha po mravní obrodě,

poněvadž je nám umožněno zbavovat se utrpení a tedy projevit

vděčnost s pokorou před moudrostí STVOŘITELE, který nám tímto způsobem pomáhá – a pak naší povinností je svým pozitivním projevem přispívat ke všeobecnému dobru, kterého je v současné době v celém světě poskrovnu.

Lahodný BYLINKOVÝ ČAJ – Kodříkův

A/ Základní byliny (sušené) (díl)

1. malinové listí	1
2. ostružinové listí	1
3. jahodové listí	1
4. meduňka-nať	1
5. bez černý-květ	1
6. lipový květ	1
7. řepík-nať	1
8. máta peprná-nať	1
9. kopřiva-listí	1

B/ Přídavné byliny

10. dobromysl-nať	0,5
11. mateřídouška-nať	0,5
12. jitrocel-listí	0,5
13. mladé jehličí-smrk, borovice, modřín	0,5
14. vřes-nať	0,5
15. borůvčí-list	0,5

Vynechání kterékoliv byliny nemá vliv na jeho kvalitu, tak jako přidání další oblíbené byliny (divizna apod.)

PROGRAM NA MĚSÍC ZÁŘÍ 2014

Shromáždění se konají na ul. Staňkova 18a, Brno, budova OSC a.s.,
3. patro. Doprava: tramvaj číslo 1 a 6 - zastávka Hrnčířská

Středy 17 – 19 hod.:

10.9.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **SLUNEČNICE - ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ,
MEDITACE**

17.9.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **SLUNEČNICE - ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ,
MEDITACE**

24.9.: Ing. Pavel Sedlák: **POČÍTAČOVÁ PORADNA**

Pátky 17 – 19 hod.:

5.9.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **TAJEMSTVÍ BDĚLOSTI**

12.9.: Magda Pulicarová: **JÓGA A VĚČNÉ MLÁDÍ**

19.9.: Prof. Miroslava Paulíčková: **PROBLÉM STRACHU**

26.9.: Ing. Julius Kodrík: **PRAKTICKÝ BYLINÁŘ**

Čtvrtek 18,30 hod.:

11.9.: Setkání skupiny **ALLAN KARDEC:** (přednes česky)
téma: **JOANNA DE ANGELIS**

Děkujeme všem dárcům za finanční příspěvky na našich akcích.

Obec unitářů v Brně vydává měsíčník „Poutník“ obsahující původní články členů a přátel Unitárie, články z historie unitářství, poezii, aktuality i zábavu.

E-mailová adresa: unitaria.brno@seznam.cz. Viz též www.unitaria.cz.

Pokud si přejete tento program nebo časopis „Poutník“ dostávat e-mailem, sdělte vaši e-mailovou adresu v kanceláři Obce unitářů v Brně.

Redakční rada: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná, Mgr. Daniel Novotný,
Ing. Marie Vohlídalová, Ing. Ivan Sommer

MK ČR E 16083